

Sprega između vakcinacije i zaštite od infekcije KOVIDOM-19

Početak pandemije KOVIDA-19 u decembru 2019.¹ počela je i mobilizacija za otkrivanje anti-kovid vakcine, koja bi zaustavila širenje zaraze. Godinu dana kasnije, u decembru 2020. vakcina Fajzer (Pfizer)² je odobrena za hitnu upotrebu od strane Agencije za **hranu i lekove**, dok su nakon kratkog vremena odobrene i druge vrste: Astra Zeneca, Moderna, Johnson & Johnson itd.

Sve vrste ovih vakcina su trenutno dostupne osobama starijim od 5 godina³. Prema Centru za kontrolu i prevenciju bolesti u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) „sve vrste vakcina koje su do sada odobrene su bezbedne, delotvorne i smanjuju rizik od oboljevanja“⁴. Da bi se osoba smatrala potpuno vakcinisanom, potrebno je da prođe dve nedelje od primanja druge doze vakcine Astra Zeneca, Pfizer i Moderna, ili od samo jedne doze vakcine Johnson & Johnson. Međutim, trajanje antitela dobijenih nakon vakcinacije zavisi i od imuniteta osobe, imajući u vidu da vakcina nema isti efekat na sve osobe.

Međutim, primanje dve doze vakcine (ili potpuna vakcinacija) ne znači da vakcinisana osoba ne može da se zarazi KOVIDOM-19. Dakle, postoji poprilično slučajeva u kojima su čak i osobe koje su primile dve doze vakcine bile zaražene ili se ponovo zarazile KOVIDOM-19. Međutim, vakcinacija u većini slučajeva pruža zaštitu od teških simptoma i hospitalizacije kao posledica KOVIDA-19. Prema studiji koju su sproveo američki Centar za kontrolu i prevenciju bolesti, od

1 Arsenalut, Anisa. 'A Timeline of Coronavirus (COVID-19)'. *Very Well Health*. 22. decembar 2020. <https://dpl.us/gbw>. (kome je poslednji put pristupljeno 14. decembra 2021).

2 U.S Food & Drug. 'FDA Takes Key Action in Fight Against COVID-19 By Issuing Emergency Use Authorization for First COVID-19 Vaccine'. 11. decembar 2020. <https://dpl.us/5pk>. (kome je poslednji put pristupljeno 14. decembra 2021).

3 Centar za prevenciju i kontrolu bolesti. 'Različite vrste vakcine'. 24. novembar 2021. <https://dpl.us/uuv>. (kome je poslednji put pristupljeno 10. novembra 2021).

4 Ibid.

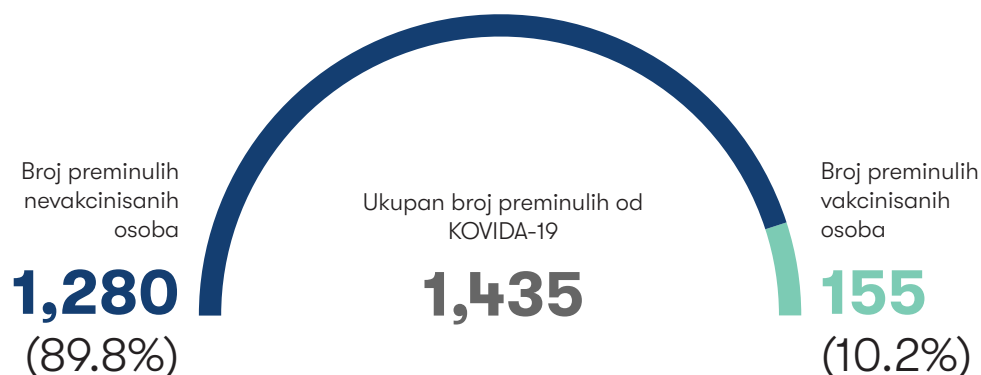
10,262 slučaja infekcije KOVIDOM-19 čak i nakon vakcinacije, 2,725 osoba nije imalo nikakve simptome, 995 je hospitalizovano, a 160 je preminulo⁵.

Kakva je situacija na Kosovu?

Broj pozitivnih slučajeva KOVIDA-19 na Kosovu u periodu od 1. avgusta - 1. oktobra 2021. godine dostizao je i do 2.000 slučajeva u jednom danu, dok je broj vakcinisanih bio mali⁶. Za to vreme, najveći broj hospitalizovanih zbog pandemije činile su nevakcinisane osobe.

Prema podacima Ministarstva zdravlja (MZ), od 1. avgusta do 1. decembra 2021. preminulo je 1,435 osoba zaraženih KOVIDOM-19, od kojih je 1,280 bilo nevakcinisano (ili 89%). MZ je objavio ove brojke, apelujući da vakcine igraju ključnu ulogu u sprečavanju infekcije, smrti i hospitalizacije od KOVIDA-19⁷.

GRAFIKON 1: Broj nevakcinisanih i vakcinisanih osoba preminulih od KOVIDA-19

Pored dobijanja dve doze vakcine, javljanjem novog soja KOVIDA-19 pod nazivom „Omikron“ u decembru ove godine, povećana je potreba za jačanjem imuniteta već vakcinisanih osoba uzimanjem treće doze. Na Kosovu je imunizacija trećom dozom počela 9. avgusta 2021. godine⁸. Prema MZ-u „Treću dozu treba da prime lica koja su primila dve doze vakcine protiv KOVIDA-19, a koja nisu razvila odgovarajući imunitet, kao posledica slabog imuniteta ili pratećih bolesti, po preporuci lekara. Treća doza se daje ne ranije od 8 nedelja i ne pre nastupanja 6 meseci od primanja druge doze⁹.”

5 Fischer, Marc. „Gubitak zaštite od vakcine protiv KOVIDA-19 prijavljen CDC-u - Sjedinjene Američke Države, 1. januar - 30. april 2021. Centar za prevenciju i kontrolu bolesti. 28. maj 2021. <https://dpl.us/uvv>. (kome je poslednji put pristupljeno 11. novembra 2021).

6 Our World in Data. 'COVID-19 vaccine doses, ICU patients, and confirmed deaths'. 20. decembar 2021.

7 Koha Ditore. 'Për katër muaj, 89% e të vdekurve nga COVID-19 në Kosovë ishin të pa vaksinuar (Za četiri meseca, 89% preminulih od KOVIDA-19 na Kosovu, bili su nevakcinisani). 13. decembar 2021. <https://dpl.us/479abd>. (kome je poslednji put pristupljeno 12. decembra 2021).

8 Ministarstvo zdravlja 'Msh vendosë për marrjen e dozës përforcuese' (MZ odlučuje o primanju buster doze). 8. decembar 2021. <https://dpl.us/hgp>. (kome je poslednji put pristupljeno 11. novembra 2021).

9 Ibid.

Prema poslednjim studijama, ova varijanta može postati dominantna u brojnim zemljama, posebno u Ujedinjenom Kraljevstvu, ali istraživači konstatuju da ova varijanta može biti lakša za vakcinisane osobe i da uzimanje buster doze nosi mogućnost da ublaži širenje novog soja „omikron“¹⁰.

ZAKLJUČAK:

Da bismo se zaštitili od KOVIDA-19 neophodna je potpuna vakcinacija (sa dve doze), ali sada i sa trećom dozom kada je reč o osobama sa slabim imunitetom ili pratećim bolestima. Čak i ako vakcine ne pružaju potpunu zaštitu od infekcije KOVIDOM-19, one smanjuju mogućnost hospitalizacije, kao i teških oblika bolesti. Međutim, vakcinacija ne podrazumeva da ne treba nositi masku i održati odstojanje od 1.5 metara. Dakle, kako vakcinisane tako i nevakcinisane osobe moraju poštovati bez izuzetka preporuke zdravstvenih stručnjaka i mere koje je izrekla Vlada. Sve ovo zarad očuvanja individualnog i kolektivnog zdravlja od KOVIDA-19.

¹⁰ Barnard, Rosanna C & Davies, Nicholas G. „Modeliranje potencijalnih posledica omikron soja SARS-CoV-2 u Engleskoj. Centre for Mathematical Modelling of Infectious Diseases. 11. decembar 2021. <https://dpl.us/cji>. (kome je poslednji put pristupljeno 11. novembra 2021).

